

Úvodem

Vstupujeme do dalšího ročníku našeho časopisu a přijímáme výzvy, které zahrnují mimo jiné zvyšující se nároky na kvalitu vědeckých publikací, rozsáhlé výzkumné aktivity interdisciplinárního pedagogického výzkumu a hledání inovativních řešení problémů.

Nadále se nacházíme v komplikované situaci způsobené jednak přetrvávající válkou na Ukrajině, jednak globální krizí, která vyžaduje objevování nových cest a východisek pro pedagogický výzkum i pro edukační praxi. Jde o výzvy, které zcela jistě vyvolávají aktivitu výzkumníků i jejich výzkumných týmů, s požadavkem na tuto situaci reagovat a současné dění reflektovat ve svých výzkumných pracích. Vše dále komplikuje také dění v naší společnosti a to se přímo odráží do činnosti na všech stupních našich škol.

V tomto čísle našeho časopisu se mimo jiné věnujeme výsledkům výzkumů zaměřených na školní nekázeň a na to, jakým způsobem je reflektována nejen učiteli, ale také samotnými žáky. Jak bylo zjištěno, učitelé i žáci potřebují tento fenomén konkrétně pojmenovat, projevy nekázně charakterizovat a také se společně podílet na hledání možností pro její řešení. Jde o spolupráci učitele a žáků při nastavení účinných pravidel, kterými je poté nutno se řídit. Osobnost učitele je ale stále jednou z nejdůležitějších determinantů pro úspěšný výsledek edukace.

Když je dosaženo konsenzu a klima ve třídě je pozitivní a bezpečné, lze hovořit o vytvoření podmínek pro to, aby žáci docílili pocitu vnitřního klidu, jistoty a sebedůvěry a následně z nich pramenícího pocitu vyrovnanosti a štěstí. Jedině tak lze dosáhnout fenoménu označovaného jako „flow“. Touto cestou se pak v edukaci snažíme dosáhnout vnitřního nastavení osobnosti jedince tak, aby proces svého učení a zdokonalování vnímal pozitivně.

Stále je nutno mít na paměti, že by v edukaci nemělo docházet k zaměřování postupů vedoucích k individualizaci v rámci skupiny a postupů ve výchově jednotlivce nevhodných, vedoucích k projevům nežádoucích sebestřednosti a sobectví jedince, a to na úkor skupiny, ale i jejích členů.

Tento jev můžeme jako důsledek určitého výchovného stylu pozorovat v chování některých osob, které nejsou ochotny převzít odpovědnost za své jednání. Stává se čím dál častěji, že nepatřičné chování je společnosti téměř vnucováno a pak je po-

stupně akceptováno „mlčící“ většinou, která se s tímto chováním sice neztotožňuje, svou pasivitou však takový způsob chování dovolí, takže ten se pozvolna stává novou společenskou normou.

Výzkumným tématem by se tak mohla stát také problematika kurikulárních změn, které v současné době probíhají. Hlubším problémem, který není zjevný, je projekce negativních změn v etickém nastavení společnosti do výchovně-vzdělávacího procesu na všech stupních našich škol. Netýká se to jen stálého zpochybňování autority učitele, devalvace hodnoty vzdělání, ale také narůstajícího egoismu jednotlivců na úkor celé skupiny.

Alena Jůvová a Michaela Tomášková